

PEDOLOŠKA EKSURZIJA NA POHORJE

Pedološko društvo Slovenije je v torek, 10. 9. 2024, organiziralo strokovno ekskurzijo na Pohorje.

Članki društva smo se zjutraj zbrali na parkirišču pri Hotelu Jakec, od koder smo se skupaj odpravili do raziskovalne ploskve intenzivnega spremljanja stanja gozdnih ekosistemov Tratice. Na območju je sledila teoretična predstavitev Pohorja, geografskih značilnosti Pohorja, razširjenost območja in njegovih posebnosti v zvezi z matično podlago, reliefno izoblikovanostjo, podnebjem, vodnimi razmerami in živim svetom.

V nadaljevanju smo si ogledali digitalno pedološko karto Pohorja in različne tipe tal ter njihovo zastopanost na tem območju. Spoznali smo razlike v zgradbi tal ter elementarni sestavi, ki pomembno vplivajo na rastlinske združbe, ki je od tal popolnoma odvisna. Poudarjena je bila potreba po sonaravnosti in trajnostni rabi naravnih virov. Sledila je tudi razlaga o sestavi in pomenu Pohorskih gozdov, ki predstavljajo 5% slovenskih gozdov. Na tem območju je tudi mnogo lovskih območij.

Seznani smo se s problematiko smrekovih monokultur in vedno večjih potreb po sečnji. Zlasti mehanska sečnja povzroča veliko škodo na tleh. Trenutno na območju poteka sanacija gozdnih vlek, kjer je izjemno pomembno, da uporabimo material, ki je naravno prisoten na lokaciji, saj s tem preprečimo vnos invazivk in škodljivcev. Sanacija škode pa seveda ni rešitev. Svoje delovanje moramo preoblikovati tako, da do škode sploh ne pride. Sečne linije so v naravi velik problem, ki bo v prihodnosti zahteval veliko naše pozornosti, saj s tem močno uničimo tla. Prvi korak do rešitve ali vsaj omilitve problema je prilagoditev mehanizacije. Pohorje predstavlja polovico pljučnega krila za okoliške kraje, zato ga moramo skrbno varovati.

Sledila je predstavitev same raziskovalne ploskve Tratice, kjer poteka intenzivni monitoring gozdov. Ploskev je omejena z ograjo, ki preprečuje vstop živalim. Na tem območju že od leta 1994 izvajajo monitoring stanja gozdov in iščejo razlage za različna dogajanja v okolju. Razlog za nastanek Tratic je predvsem zakisanje tal, območje pa je bilo izbrano zaradi lokacije Termoelektrarne Šoštanj kot kontrolna točka depozita onesnažil preko vetra v gozdove. Na območju so nam predstavili različne naprave in merilce, s katerimi merijo opad organskega materiala (iglice, listje), depozite, padavine, rast dreves, talno raztopino, ozon in ostalo. Na tak način zagotovijo celostno analizo območja.

Nato smo se razdelili v 5 skupin, ki so jih vodili mentorji. Razporedili smo se po območju in vsaka skupina je izkopala svoj talni profil. Ogledali smo si lokacijo, izbrali primerno mesto za izkop profila in določili čelo izkopa. Po izkopu smo profil s finimi tehnikami pripravili na analizo in fotografiranje. Z uporabo obrazca za opis pedološkega profila smo opisali lokacijo in talne horizonte. Za posamezen horizont smo določilo tudi ključne lastnosti, kot so globina, struktura, organska snov, vlažnost, prekoreninjenost, tekstura, skelet in prisotnost novotvorb.

Po izkopu talnega profila smo se odpravili še na območje visokega barja Petinove jame, kjer so predavatelji predstavili glavne značilnosti območja, tipične rastlinske vrste ter aktivnosti, ki so na območju potekale v sklopu preteklih projektov.

Po kosilu v Hotelu Jakec smo se peljali do Ritoznoja, kjer smo si ogledali vinograd in vinarstvo Frešer. Na območju vinograda smo si ogledali talni profil na gnajsu, na posestvu pa smo si ogledali tudi monolit, ki ga razstavljajo v vinski kleti. Veliki problemi kmetijstva na Pohorju so staranje prebivalstva, zaraščanja kmetijskih zemljišč, strmina in odseljevanje mladih. Zato se večina obrtnikov usmerja v ekološko delovanje in kmetijstvo kombinira s kmečkim turizmom.

Lastnik vinarstva Frešer nam je predstavil pridelavo različnih vrst vin, organizacijo trgategv in razložil, da so svoj vinograd spremenili iz terasastega v vertikalnega zaradi povečanja pridelka. Nato nas je povabil v vinsko klet, kjer je ob pogostitvi potekala degustacija najbolj uspešnih sort vin, kot so Ritoznojčan, Laški rizling, Rumeni muškat in ostali.

Kot zaključek strokovne ekskurzije, je bilo poudarjeno, da smo v društvu zbrani ljudje iz različnih področij, a z močnim zavedanjem, da so tla izjemno pomembna in si zaslužijo svojo pozornost. Seveda pa tla degradiramo v vseh sektorjih, nekje prikrito, drugje pa zelo očitno, zato se bomo vedno srečevali s to problematiko. S tega vidika imamo člani PDS pomembno poslanstvo, da drugim dajemo usmeritve in nasvete v skladu s trajnostno rabo tal.

Oznaka raziskovalne ploskve Tratice

Merilna postaja za količino padavin

Koši za merjenje količine opada

Talni profil

Opis talnega profila in posameznih talnih horizontov

Visoko barje Petinove jame

Visoko barje Petinove jame

Vinograd Frešer

Talni profil na gnajnsu

Monolit na posestvu Frešer